

mærke, at den Ild af den overordentlig store Feil, at den ikke lader 4 ikke vigtige Fag, nemlig Geographi, Naturhistorie, Tydskt og Fransk, udøve nogen Indflydelse paa Hovedkarakteren ved Afgangsexamen. Det forekommer mig vigtigt, at ikke alle Fag stilles paa samme Maade; stiller man Fagene saaledes, at nogle faae Indflydelse paa Hovedkarakteren, andre ikke, ville disse sidste ikke være af den Interesse eller følges med den Varme og Iver af Børnene, som de andre Fag, der tillægges Indflydelse paa Hovedkarakteren. Efter min Mening har man kun Valget imellem to Bete, enten: slet ikke at bruge nogen Hovedkarakter, og saa bleve Fagene ogsaa stillede lige, eller at lade alle Fagene faae den samme Indflydelse. Ministeren har dog, som sagt, en god Grund at staae paa; thi han har Skolemændenes, saa at sige, eenstemmige Mening for sig, men jeg troer, at de tage væsentlig feil. Vi have tidligere gjort Erfaringer i lignende Retninger, navnlig ved Ordningen af Seminarieundervisningen. Dernæst er der endnu to Punkter i Erklæringerne fra vedkommende Skolemænd, som jeg ikke finder berettigede. Det ene er Bestemmelserne med Hensyn til den mathematisk Undervisning. Man kan sige: Giv i de lærde Skoler saa lidt Undervisning, man vil, i Mathematik, men giv denne Undervisning saaledes, som den forlanges, naar Mathematiken virkelig skal have nogen Betydning; thi den mathematisk Undervisning faaer kun sin rette Indflydelse paa Aandsøverne, naar man ikke indskrænker den til, hvad der er lært, men giver de Unge Leilighed til at bruge deres Combinationsevne. Det andet Punkt er kun bragt i Forslag, og jeg haaber, at det ikke vil komme til Udførelse. Det gaaer ud paa at tage Dimissionsretten bort fra de private Skoler. Jeg troer nemlig, at det er heldigt, at Skolerne selv have denne Ret, som gjør Livet i dem friere, og jeg kan ikke, selv om de maaskee i visse Fag skulde lære noget Mindre, troe andet, end at den Frihed og Trykthed, hvormed saadanne Skoler nu lære, er langt at foretrække for den Tilstand, som fremkommer, naar det væsentligt bliver Hensynet til den Professor, der skal examinere ved Universitetet, som bliver det Afgjørende for Undervisningens Meddelelse. Dog,

som sagt, dette er for mig en reen personlig Opfattelse af Undervisningens Ordning; den hele Række af sagkyndige Skolemænd har været af en anden Mening, og jeg har derfor paa ingen Maade fremført mine Bemærkninger, som om deri skulde ligge nogen Dabel mod den ærede Minister for Kirke- og Undervisningsvæset for den nu trufne Ordning af Undervisningen i de lærde Skoler.

Alberti: Det ærede Medlem for Rigsbevandnings 5te Valgkreds (Ville) gif temmelig langt tilbage i sine Oplysninger om Sorø Akademis Tilskud til forskjellige Anstalter; han kunde gjerne have gaaet endnu længere tilbage og have fundet en yderligere Beskrivelse paa de store Tilskud, som Sorø Akademi i den Henseende har gjort. Jeg troer, at det ligger aldeles klart for, at det Fælledsstab, der har været i Overbestyrelsen af Sorø Akademis og det lærde Skolevæsens Midler, har været meget utilfredsstillende. Det har været meget utilfredsstillende for Akademiets Vedkommende, idet der er taget meget betydelige Pengesummer i en meget lang Arrække fra dette, for at anvendes i det lærde Skolevæsens formentlige Løv. Først slette det under Form af Laan, og senere er det gaaet fremad under Form af Nøgtdagsbevillinger. Jeg siger, at det har været utilfredsstillende for Akademiet, men den Understøttelse, som det lærde Skolevæsen har modtaget derfra, troer jeg heller ikke har været fyldestgørende for dette selv; thi jo mere Akademiet har givet, desto daarligere have det lærde Skolevæsens Midler altid staaet til. Det lærde Skolevæsen har sat sig paa en stor Fod ved Hjælp af Akademiets Midler, paa en saa stor Fod, at det ikke har formaaet at leve saaledes; det har bygget store lærde Skoler for Akademiets Penge, og har maattet forlade dem, s. Ex. Skolerne i Rønne og Rolding; det har udvidet Antallet af sine Classer og forøget Antallet af sine Lærere, Alt i Tillid til, at, naar det selv ikke havde Penge, saa havde den rige Fætter i Sorø. Noget at sige til af. Naar der nu her foreligger et Forslag om, at det lærde Skolevæsens meget store Underbalance skal dækkes af Akademiet, saa er dette i Virkeligheden, ikke noget andet Spørgs-